

JONIŠKĖLIO MIESTO BENDRASIS PLANAS

KONCEPCIJA

BENDROJO PLANAVIMO ORGANIZATORIUS

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS**

BENDROJO PLANO RENGĖJAS

UAB "KADORO KONSULTACIJOS"

VILNIUS, 2013

TURINYS

1. ĮVADAS.....	3
1.1. Joniškėlio miesto bendrojo plano tikslai ir uždaviniai.....	4
1.2. Joniškėlio BP tikslai ir uždaviniai:.....	5
2. JONIŠKĖLIO Miesto bendrojo plano koncepcijos principai.....	9
2.1. Miesto teritorijos vystymąsi veikiantys veiksmai.....	9
2.1.1. Išorės struktūra.....	9
2.1.2. Išorės ir vidaus veiksniai įtakoiantys miesto plėtrą.....	10
3. JONIŠKĖLIO Miesto bendrojo plano koncepciniai pasiūlymai.....	12
3.1. Funkcinio zonavimo prioritetai.....	12
3.1.1. Joniškėlio miesto funkcinė sudėtis.....	12
3.2. Inžinerinė infrastruktūra.....	15
3.2.1. Susisiekimo sistema.....	15
3.2.2. Vandens tiekimas ir buitinės nuotekos.....	16
3.2.3. Šilumos tiekimas.....	17
3.2.4. Elektros tiekimas.....	18
3.2.6. Telekomunikacinių ryšių plėtra.....	19
3.2.5. Atliekų šalinimas.....	19
3.3. Morfologinės ir vizualinės struktūrų vystymas.....	20
3.3.1. Kvartalinės struktūros.....	20
3.3.2. Viešųjų erdvių sistema.....	22
3.3.3. Vizualiniai ryšiai.....	23
3.4. Rekreacija ir turizmas.....	24
3.5. Kultūros paveldas.....	25
3.6. Aplinkos kokybė, saugomos teritorijos ir želdynai.....	26
3.7. Socialinė infrastruktūra.....	27
3.8. Ekonominė ir verslo aplinka.....	28
4. IŠVADOS.....	29

1. ĮVADAS

Bendrojo plano paskirtis – Joniškėlio miesto teritorijai nustatyti vieningus, atitinkančius galiojančius teisės aktus žemės naudojimo ir tvarkymo reglamentus: režimus, veiklos apribojimus, parengti miesto plėtros sistemą, išvardinti leistinus ūkinės veiklos prioritetus, nustatyti apribojimus.

Vadovaujantis Miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (patvirtintas Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 14 d. įsakymu(žin., 2006, Nr. 145-5559) bendrojo plano uždaviniai yra:

1.1 Suformuoti Joniškėlio miesto teritorijos vystymo erdvinę koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus;

1.2 Tobulinti susiklosčiusią Joniškėlio miesto teritorijos struktūrą, vystyti jos urbanistinę sistemą;

1.3 Parengti Joniškėlio miesto teritorijos tvarkymo reglamentą;

1.4 Nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrus;

1.5 Plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;

1.6 Identifikuoti teritorijas komunikacinių koridorių plėtrai;

1.7 Numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą ir integravimą į gyvenamąją aplinką;

1.8 Formuoti bendrojo naudojimo želdynų sistemas;

1.9 Nustatyti pagrindines tikslines žemės naudojimo paskirtis;

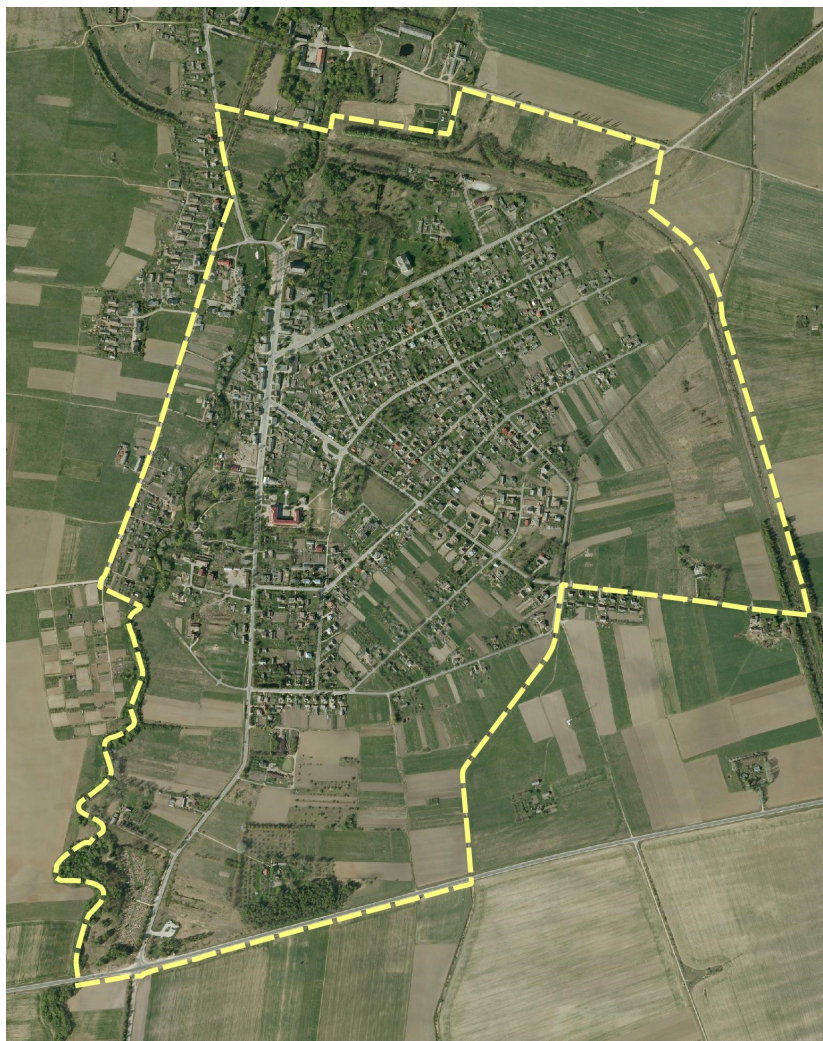
1.10 Išlaikyti Joniškėlio miesto socialinio, ekonominio ir ekologinio vystymo pusiausvyrą, formuoti sveiką ir harmoningą infrastruktūros ir kitų veiklos sričių plėtrą.

Joniškėlio miesto teritorijos vystymo erdvinės raidos koncepcija rengiama 20 metų laikotarpiui ir tvirtinama savivaldybės taryboje. Bendrojo plano sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui.

1.1. JONIŠKĖLIO MIESTO BENDROJO PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Planavimo objektas:

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos užsakymu rengiamo bendrojo plano objektas yra–Joniškėlio miesto teritorija. Joniškėlio miesto teritorija, užima apie 266 ha ploto.

1 pav. Joniškėlio miesto administracinės ribos

Planavimo organizatorius yra Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktorius, plano rengėjas UAB „Kadoro konsultacijos“.

Joniškėlio BP darbų programa yra patvirtinta 2013 m. balandžio 3d. Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu T1-93.

Joniškėlio miesto teritorijos bendrasis planas rengiamas remiantis „Apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano rengimo, savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo ir miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklių” aktualia redakcija (Valstybės žinios, 2004, Nr. 83-3029; 2006, Nr. 145-5559; 2007, Nr. 62-2384, Nr. 43-1655, Nr. 66- 2574, Nr. 73-2917; 2011, Nr. 37-1773) ir kitais įstatymais ir teisės aktais reglamentuojančiais teritorijų planavimą.

Joniškėlio BP parengimo projektas dalinai yra finansuojamas ES lėšomis.

1.2. JONIŠKĖLIO BP TIKSLAI IR UŽDAVINIAI:

- Suformuoti Joniškėlio miesto teritorijos vystymo erdvinę koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus;
- Tobulinti susiklosčiusią Joniškėlio miesto teritorijos struktūrą, vystyti jos urbanistinę sistemą;
- Parengti Joniškėlio miesto teritorijos tvarkymo reglamentą;
- Nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrus;
- Plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
- Identifikuoti teritorijas komunikacinių koridorių plėtrai;
- Numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą ir integravimą į gyvenamąją aplinką;
- Formuoti bendrojo naudojimo želdynų sistemas;
- Nustatyti pagrindines tikslines žemės naudojimo paskirtis;
- Išlaikyti Joniškėlio miesto socialinio, ekonominio ir ekologinio vystymo pusiausvyrą, formuoti sveiką ir harmoningą infrastruktūros ir kitų veiklos sričių plėtrą.

Joniškėlio BP pateiktos planavimo sąlygos:

- 2014-01-21 LESTO Nr. 45750-14-0036;
- AB „Lietuvos dujos“, Panevėžio filialas 2014-01-21, Nr. 25-08-72;
- KPD- prie kultūros ministerijos, Panevėžio teritorinis padalinys;
- Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento 2014-01-24, Nr. (5)-V3-224;

- TEO LT, AB Panevėžio regiono centras, Biržų – Pasvalio aptarnavimo grupė, 2014-01-20 Nr. 03-2-07-3/174;
- UAB „Pasvalio vandenys“, 2014-01-28;
- AB „Panevėžio energija“, 2014-01-24, Nr. 102-216-154;
- Panevėžio visuomenės sveikatos centro, Pasvalio skyrius, 2014-01-24 Nr.S-(7.48.P)-321;

Bendrojo plano koncepcijos rengimo stadijos metu nustatoma:

1. Teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo principai.
2. Teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai.
3. Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai.

Pagrindinės nuostatos:

- sudaryti sąlygas Joniškėlio miestui subalansuotai plėtotis, gerinti aplinkos kokybę, plėtoti ekonominę ir socialinę potencialą;
- išanalizuoti teritorijas, tinkamas įvairialypei veiklai, pateikti sprendinius, išlyginančius miestelio teritorijos plėtos netolygumus;
- sudaryti prielaidas europinių ir šalies programų ir projektų įgyvendinimui miestelio teritorijoje;
- išskirti gamtinio karkaso teritorijas, apibrėžti jų naudojimą ir sąveiką su žemės ūkio bei urbanistinio karkaso teritorijomis;
- sudaryti prielaidas patrauklaus, tinkamo investuoti, patogaus gyventi miesto įvaizdžio formavimui;
- numatyti gamtinių teritorijų ekologines pusiausvyros palaikymo ir atkūrimo, aplinkos kokybės pagerinimo kryptis ir sprendinius;
- numatyti inžinerinės infrastruktūros ir energetinės sistemos bei vietinių energijos šaltinių plėtojimo kryptis ir sprendinius;
- numatyti ir pateikti pasiūlymus dėl žemės naudojimo paskirties pakeitimo;
- numatyti paimamas visuomenės poreikiams teritorijas;
- parengti žemės naudojimo reglamentus.

Gamtinė aplinka ir ištekliai:

- įvertinti Joniškėlio miesto gamtinę aplinką, nustatyti jos vertę ir galimybę naudoti tikslinei veiklai;
- nustatyti vietinių ir kitų atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo galimybes ir numatyti

zonas tokiai energetikai plėtoti;

- nustatyti gamtinių išteklių panaudojimo būdus ir tausojimo priemones konkrečiose teritorijose;
- numatyti gamtinių teritorijų ekologines pusiausvyros palaikymo ir atkūrimo, biologinės įvairovės didinimo kryptis ir sprendinius.

Apgyvendinimo sistema:

- sukurti subalansuotą apgyvendinimo sistemą;
- numatyti teritorijų ir funkcinį zonų žemės naudojimo paskirtis, naudojimo reglamentus ir naudojimo prioritetus;
- numatyti priemones gyvenamajai plėtrai optimizuoti;
- numatyti priemones užstatytų gyvenamųjų teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybei subalansuoti;
- rezervuoti teritorijas naujai apgyvendinimo infrastruktūrai kurti ir esamai pagal prognozuojamą poreikį plėtoti;
- patikslinti miestelio viešųjų erdvių visuomenės reikmėms patenkinti poreikį ir numatyti galimybes formuoti tokias erdves prie vandens telkinio;
- nustatyti galimus užstatymo reglamentus.

Kultūros vertybės:

- nustatyti saugomų teritorijų, kultūrinio kraštovaizdžio ribas, reglamentus, veiklos apribojimus ir naudojimo galimybes;
- įvertinti kultūros vertybių semantinę svarbą miesto įvaizdžiui formuoti;
- nustatyti nekilnojamųjų kultūros vertybių regeneracijos kryptis ir prioritetus;
- pateikti pasiūlymus, kaip integruoti kultūros vertybių teritorijas ir objektus į pažintinio turizmo rajono savivaldybėje plėtrą.

Susisiekimo sistema:

- parengti optimalią miesto gatvių tinklo schemą numatant prioritetus, atsižvelgiant į kvartalų svarbą ir dydį ir užtikrinti gerus ryšius tarp objektų;
- nustatyti miesto esamų gatvių remonto prioritetus;
- atsižvelgti į kelių transporto susiliejimo mazgus, numatant aptarnavimo infrastruktūros zonas.

Komunalinė ir inžinerinė infrastruktūra:

- apibrėžti centralizuotos ir vietinės inžinerinės infrastruktūros (šilumos ūkio, vandentiekio ir nuotekų) plėtros zonas, pažymėti pagrindines trasas;
- parengti elektros energijos tiekimo schemą numatant elektros pastočių teritorijas;
- numatyti alternatyvios atsinaujinančios energijos šaltinių vietas ir jų galimas įtakos zonas;

Numatyti kitų visuomeninių miestelio poreikius užtikrinančių objektų išdėstymo schemą.

2. JONIŠKĖLIO MIESTO BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS PRINCIPAI

2.1. MIESTO TERITORIJOS VYSTYMĄSI VEIKIANTYS VEIKSMAI

2.1.1. IŠORĖS STRUKTŪRA

Pasvalio rajonas kartu su Joniškėlio miestu Lietuvos bendrajame plane yra priskiriamas Šiauriniam Lietuvos regionui.

Pasvalio rajono savivaldybė yra šiaurės Lietuvoje, Panevėžio apskrityje. Rajono centras – Pasvalio miestas, užimantis 7,22 km² teritoriją. Tai miestas šiaurės Lietuvoje, netoli Latvijos sienos, 38 km į šiaurę nuo Panevėžio miesto.

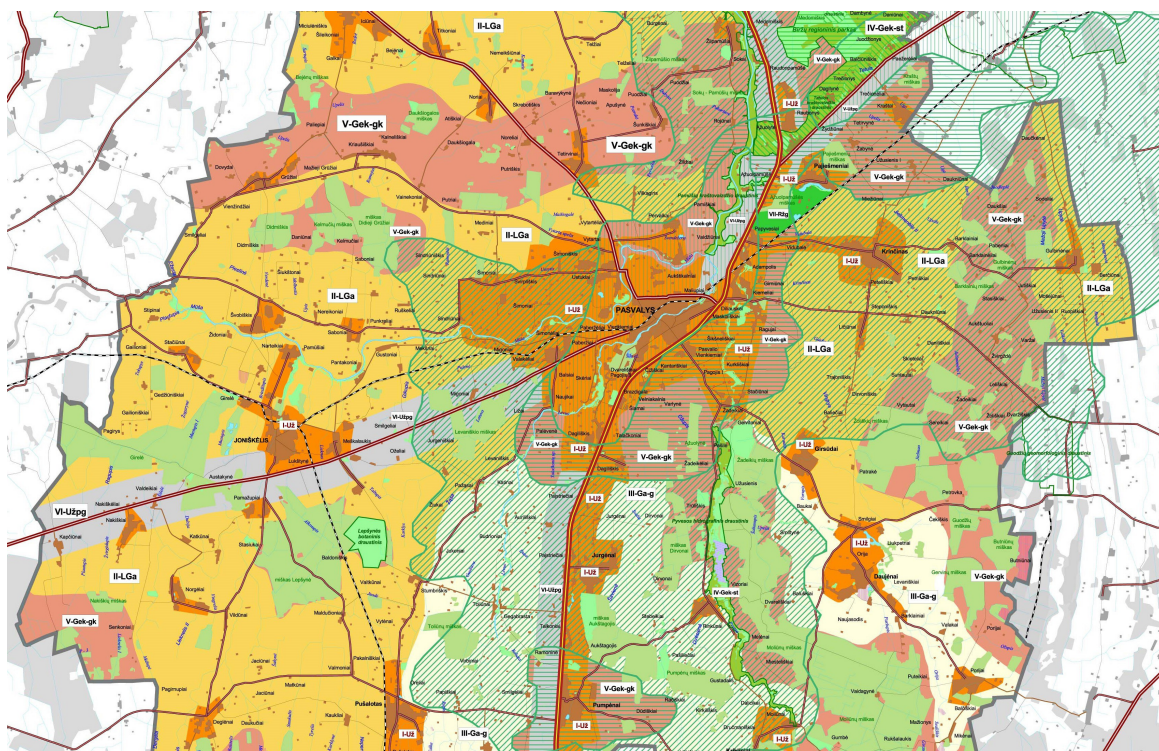
Pasvalio rajono teritorija suskirstyta į 11 seniūnijų. Visos seniūnijos nuo Pasvalio miesto nutolusios beveik vienodais atstumais. Toliausiai nuo Pasvalio miesto nutolusios Joniškėlio apylinkių, Pušaloto ir Saločių seniūnijos.

Lietuvos Respublikos bendrajame plane (Toliau - LR BP), Joniškėlis kaip atskiras urbanistinis centras neišskirtas, tačiau patenka į 2 lygmens urbanistinės integracijos ašį tarp dviejų savivaldybės centrų – Pasvalio ir Pakruojo. LR BP nustatytoje erdvinėje struktūroje miestas patenka į Šiaurinį Lietuvos regioną kuris yra priskiriamas plėtojamojo tipo arealams. Šio arealo prioritetiniai zonavimo indeksai – intensyvaus žemės ūkio veiklos reguliavimas, rekreacinės aplinkos apsaugos ir naudojimo įstatyminės bazės tobulinimas.

Pasvalio raj. BP Joniškėlio miestą siūloma plėtoti mažų miestų pagrindu.

Joniškėlio miesto urbanistinės struktūros formavimuisi didelę įtaką turėjo gamtinis karkasas. Reljefo įtakoje miesto kvartalai formavosi gana griežtu geometriniu principu, o kompozicija tapo neatsiejama nuo Mažupės upelio padiktuotos gamtinės kompozicinės ašies.

Joniškėlio miestas yra Pasvalio rajono savivaldybės vakarinėje dalyje, šalia krašto kelio Nr. - 150, jungiančio Pasvalio ir Pakruojo miestus. Nuo rajono centro Joniškėlis yra nutolęs per 17km, nuo Pakruojo apie 20km.

2 pav.

Joniškėlis Pasvalio rajono kontekste (iš Pasvalio rajono BP)

2.1.2. IŠORĖS IR VIDAUS VEIKSNIAI ĮTAKOJANTYS MIESTO PLĖTRĄ

Miestelio vystymąsi įtakoja įvairūs išorės ir vidaus veiksniai. Nemaža jų dalis sunkiai prognozuojami ir apibūrinami, tačiau, atsižvelgiant į šiuos veiksnius, turi būti nustatyti vystymo principai.

Joniškėliui didžiausią įtaką turintys išorės veiksniai yra:

1. Neigiami ekonominiai demografiniai procesai vykstantys Lietuvoje ir ES: menkas miestelio plėtros finansavimas, senstanti visuomenė, emigracija, bedarbystė;
2. Valstybės teisinė aplinka, pokyčiai teritorijų planavimo ir nuosavybės reglamentavime;
3. Galimybės pasinaudoti EU struktūrinių fondų lėšomis gyvenimo kokybei mieste gerinti ir investicijų pritraukimui;
4. Aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai;
5. Prognozuojamas ekonomikos ir gyvenimo standartų augimas Lietuvoje;
6. Miesto lokacija didesniųjų Lietuvos miestų atžvilgiu.

Joniškėlio miestas yra aktyvioje Pasvalio rajono, bei regioninės svarbos urbanistinės integracijos ašies zonoje. (pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą). Nors miesto tikrosios būklės analizė nerodo demografinių, ekonominių procesų gerėjimo, Bendrasis planas ir tuo labiau plėtros koncepcija, kuri ruošiama 20-čiai metų, turi būti orientuoti į optimistinių scenarijų.

Geografinė miesto padėtis palanki gyventojams naudotis 17 km. nutolusiu Pasvalio, 20 km Pakruojo ir 40 km Panevėžio miestų visų rūšių aptarnavimo galimybėmis. Kasdieninio aptarnavimo įstaigų mieste nėra itin daug. Gyventi Joniškėlio mieste galėtų tapti patrauklu, jei pagerėtų šios BP esamos padėties analizės išryškinti negatyvūs aspektai.

Vidiniai veiksniai Joniškėlio mieste yra:

1. Joniškėlio miesto turimi rekreaciniai ir kultūriniai ištekliai;
2. Gerai išvystyta socialinė infrastruktūra;
3. Pakankamai gerai išvystyta susisiekimo sistema.

3. JONIŠKĖLIO MIESTO BENDROJO PLANO KONCEPCINIAI PASIŪLYMAI

3.1. Funkcinio zonavimo prioritetai

3.1.1. JONIŠKĖLIO MIESTO FUNKCINĖ SUDĖTIS

Joniškėlio miesto funkcinės struktūros formavimuisi didelę įtaką turėjo miestelio lokacija – jis susiformavęs vidurio Lietuvos agrarinių teritorijų potencialo zonoje, derlinguose arealuose. Todėl miesto periferinėse zonose dominuoja žemės ūkio paskirties teritorijos, sudarančios žiedą aplink miestą.

Rekreacine prasme Joniškėlio miestas turi didelį, tačiau pilnai neišnaudotą potencialą, kurio atsiradimui didelę įtaką turi gamtinė ir kultūrinė aplinka.

Joniškėlio mieste dominuojanti funkcija – neintensyvi gyvenamoji. Rečiau, tačiau intensyviau, yra įsisavintos teritorijos vakarinėje miesto dalyje (suformuoti daugiabučių kvartalai). Pagrindinės, Vytauto, gatvės erdvėje funkcinė įvairovė didesnė. Joje nėra vienos dominuojančios funkcijos. Šiame kanale gausu visuomeninės, komercinės, rekreacinės paskirties objektų. Tačiau kiti kanalai, funkcinė prasme yra monotoniški ir neritmingi. Tiek G. Petkevičaitės – Bitės gatvės kanale, tiek Meškalaukio ar Linkuvos gatvių kanaluose dominuoja gyvenamoji funkcija. Vytauto gatvę, pereinančią į kelią (Nr. 2904) vedantį link Stašiūnų kaimo, formuoja kontrastingos funkcinės teritorijos: pramoninės, rekreacinės, žemės ūkio, gyvenamosios.

Miesto plėtros alternatyvų analizė

Joniškėlio mieste nagrinėjamos dvi pagrindinės bendrojo plano koncepcijos alternatyvos. Pirmoji — tai **Esamos būklės išlaikymo alternatyva**. Ji atitinka esamą miesto būklę ir natūralias raidos tendencijas, nustatytas esamos būklės analizės stadijos metu. Šiuo atveju nekoreguojamos esamos miesto ribos.

Nuosaikios plėtros alternatyva numatanti aktyvinti vidinį miesto gyvenimą, išnaudojant esamus istorinius ir gamtinius privalumus, didinti gyventojų užimtumą, tuo pačiu gerinant ekonominę padėtį ir plečiant veiklos galimybes. Taip pat išspręsti neatitikimus tarp esamos ir faktinės žemės naudojimo paskirties, pakoreguoti miesto administracines ribas. Remiantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo planu, detalizuojamos jame numatytos kitos paskirties

teritorijos, numatant jų įsisavinimo eiliškumą.

Būtina pažymėti ir neigiamus veiksnius, įtakančius miesto raidą. Tai dabartiniai demografiniai procesai: gyventojų skaičiaus mažėjimas, visuomenės senėjimas, mažas gimstamumas, bedarbystės didėjimas.

Racionalios plėtros koncepcijos alternatyva remiasi nuosekliais miesto struktūros vystymo principais, teikdama šiuos prioritetus:

- **GYVENIMO KOKYBĖ.** Tai modernūs individualių gyvenamųjų namų kvartalai, su visa būtina inžinierine infrastruktūra, geras visuomeninis aptarnavimas, patrauklus miesto centras, geri transportiniai ryšiai su darbovietėmis ir metropoliniais centrais. Tai periodiškai vykstantys kultūros, pramogų renginiai, miesto šventės.
- **ŽMOGAUS IR APLINKOS DARNA.** Tai esamo kultūros paveldo, esamos urbanistinės struktūros vystymo galimybių panaudojimas. Tai gamtinio karkaso saugojimas, gausinimas ir panaudojimas. Mažupės paupių želdynų pritaikymas poilsiui, upės - aktyviai rekreacijai.
- **DARBO VIETŲ GAUSINIMAS.** Joniškėlio miesto teritorija ribojasi su Nacionaliniu dviračių maršrutu „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“. Miestas turtingas kultūros paveldo objektais. Dėl šių priežasčių Joniškėlio miestas turi didelį potencialą plėtoti rekreacinio miesto principu, o gyventojai užsiimti kaimo turizmo paslaugų teikimu ir toliau išnaudoti šiam regionui būdingą, dirvožemių derlingumą.

Miesto centre siūlomos įvairios aplinkos kokybės gerinimo priemonės. Šia alternatyva bus siekiama spręsti susikaupusias miesto urbanistines problemas: miesto centro gyvybingumo skatinimo, gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimo, kultūros paveldo vertybių puoselėjimo, gamtinio karkaso teritorijų išsaugojimo ir panaudojimo miesto viešųjų erdvių sistemai formuoti, inžinerinio aprūpinimo.

Teritorijos urbanistinės plėtros kryptys

Teritorijoje numatoma minimali gyvenamosios statybos plėtra, prioritetą teikiant centro formavimui ir turizmo skatinimui. Formuojama miesto gamtinė ir antropogeninė morfostruktūros, stiprinama esama miesto centro erdvinė struktūra, ryškinamas miesto identitetas, jį formuojantys elementai jungiami į sistemas. Plėtojama esama funkcinė struktūra, atsižvelgiant į socialinius bei

ekonominius veiksmus, skatinamas naujų darbo vietų kūrimas, tuo pačiu ir naujų funkcinių zonų formavimas.

Urbanistinė struktūra formuojama maksimaliai įsisavinant teritorijas, miesto administracinėse ribose. Tankinamos miesto centrinės dalies teritorijos. Visa galima plėtra organizuojama taip, kad būtų išsaugoti vertingiausi urbanistinę struktūrą sudarantys gamtiniai, kultūriniai kompleksai, sudaromos sąlygos patogiams struktūriniais ryšiais ir gyvybingam funkcionavimui.

Miesto centro plėtojimas

Išskiriamas kompozicinis miesto branduolys, bei atitrūkusios jo dalys. Ryškinami fiziniai ir vizualiniai šių atskirų segmentų tarpusavio ryšiai. Tankinamas pagrindinių, svarbiausių miesto erdvių kanalų fragmentiškas užstatymas. Miesto centrinėje dalyje skatinama funkcinė įvairovė.

Gamtinės teritorijos, rekreacija, turizmas

Urbanizuota Joniškėlio miesto teritorija apgaubia Mažupės upelio slėnį kiek mažiau vakarinėje ir intensyviau rytinėje jo pusėje, sukurdamą didelį potencialą žaliajai miesto sistemai, viešųjų erdvių sistemai vystyti. Todėl Joniškėlio miestas turi didelį rekreacinį potencialą, kuris turi būti išnaudojamas.

Bendrajame plane yra nurodomos esamos bei planuojamos viešosios erdvės, pritaikytos skirtingoms rekreacinėms kryptims: aktyviai, pasyviai, poilsinei, pažintinei rekreacijai.

Planuojama dviračių takų sistema, trimis lygmenimis:

- Rajono lygmens, (kaip „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ atšaka) skirta susipažinti su istorija;
- Miesto lygmens, skirta pažintinei rekreacijai;
- Vietinės reikšmės, skirta miesto gyventojų patogumui.

Svarbiausias Racionalios plėtros koncepcijos privalumas yra reali bendrojo plano sprendinių teikiama nauda vietos gyventojams (bendrojo plano galimybių ribose), tai esminis skirtumas nuo Esamos būklės išlaikymo alternatyvos.

3.2. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Inžinerinės infrastruktūros srityje, laikomasi dviejų pagrindinių nuostatų: modernizuoti ir gerinti esamus tinklus; plėtoti inžinerinių tinklų sistemas tolygiai ir lygiagrečiai urbanistinei plėtrai.

3.2.1. SUSISIEKIMO SISTEMA

Atsižvelgiant į Joniškėlio miesto bendrojo plano tikslus bei į esamos būklės analizėje nustatytus Joniškėlio miesto susisiekimo sistemos ypatumus ir trūkumus, formuojami tokie strateginiai miestelio susisiekimo sistemos plėtos tikslai:

- Gerinti susisiekimą miesto viduje, automobilių bei pėsčiųjų eismo sąlygas miesto gatvėse ir bendrą gatvių būklę;
- Skatinti keliones nemotorizuotu transportu.
- Formuoti susisiekimo infrastruktūrą numatomose urbanizuoti teritorijose;

Joniškėlio miestas yra pasiekiamas krašto keliu Nr.150 Pasvalys - Pakruojis bei rajoninės ir vietinės reikšmės keliais. Svarbiausias miesto tiek išoriniam, tiek vidiniam susisiekimui yra krašto reikšmės kelias nr. 150, kuris užtikrina prisijungimą prie magistralinių kelių tinklo. Kelio padėtis miesto atžvilgiu yra palanki - jis praeina iš pietų pusės ~400 metrų nuo užstatytų teritorijų, todėl keliu judantis transportas beveik nekelia neigiamo poveikio miestelio gyventojams. Taip pat šis kelias šiaurės rytų kryptimi jungia Joniškėlio miestą su rajono centru Pasvaliu bei su artimiausiu magistralinės reikšmės keliu nr. A10 Pasvalys – Panevėžys - Kaunas (tarptautinis kelio nr. E67), priklausančiu vienam iš svarbiausių Lietuvos Respublikos teritoriją kertančių automobilių transporto koridorių Varšuva – Kaunas – Ryga – Talinas – Helsinkis (Via Baltica).

Kelias Pasvalys – Pakruojis Nr. 150 sutampa su pietine Joniškėlio miesto riba, į ją šiaurės – pietų kryptimi įsikerta pagrindinė Vytauto gatvė mieste, kuri vėliau pereina į rajono reikšmės kelią Nr. 2904, jungiantį seniūnijos centrą, Joniškėlio miestą, su Narteikių, Stačiūnų, Švobiškio kaimais.

Eismo intensyvumo duomenys leidžia manyti, kad kelias Nr. 150 pasižymi gan dideliu tranzitiniu eismu. 2012 metais eismo intensyvumas kelyje siekė 1849 automobilių per parą, trasa Šiauliai – Pakruojis - Pasvalys . Net 20 proc. keliu važiuojančių automobilių buvo sunkvežimiai.

Be minėtų krašto reikšmės ir rajono reikšmės kelių, didelę įtaką Joniškėlio miesto

susisiekimo sistemai daro ir kiti vietinės reikšmės keliai, miesto teritorijoje pereinantys į gatves: G. Petkevičaitės – Bitės, Meškalaukio, Linkuvos gatvės. Visos šios gatvės miesto ribose turi asfaltbetonio dangą, jų būklė ir eismo sąlygos jose yra geros.

Joniškėlio mieste visos gatvės yra asfaltuotos, tačiau daliai jų yra reikalingas dalinis remontas (statybos rūšis, kurios tikslas iš dalies arba visiškai atkurti statybos techninių reglamentų nustatytas kelio ar kitų jo statinių savybes, pablogėjusias dėl statinio naudojimo, arba jas pagerinti.). Skatinant alternatyvaus transporto priemonių naudojimą mieste, yra būtina atsižvelgti į pėsčiųjų ir dviračių takų trukumą. Šaligatviai bei pėsčiųjų takai pilnai įrengti tik Vytauto gatvėje, o kitose svarbesnėse gatvėse šaligatviai įrengti ne visame ilgyje, o fragmentiškai, daugiausiai arčiau miesto centro, tačiau ir jų kokybė nėra patenkinama. Šaligatvių ar pėsčiųjų takų prie gatvių įrengimas, bei bendros gatvių būklės gerinimas šiame bendrajame plane įvardinamas kaip vienas iš prioritetinių susisiekimo infrastruktūros plėtros uždavinių.

3.2.2. VANDENS TIEKIMAS IR BUITINĖS NUOTEKOS

Vandens tiekimo sistema Joniškėlio mieste vandenį tiekia 45 % gyventojų. Kita gyventojų dalis vandenį gauna iš šachtinių šulinių. Vanduo šuliniuose yra prastos kokybės. Centralizuoto vandentiekio vandenvietė yra miesto ribose (suvartojama 17 600 m³/metus). Tiekiamas vanduo yra geležingas. Tačiau Joniškėlyje yra pastatyti vandens gerinimo įrenginiai, todėl ten vanduo atitinka reikalavimus. Nuotekų sistema naudojasi 40.9 % gyventojų. Per parą yra išvaloma apie 400 m³ nuotekų.

1 lentelė. Nuotekų valymo įrenginiai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Nuotekų valyklos pajėgumai m ³ /parą	Nuotekų išvalymo kokybė ir valymo tipas	Kiti duomenys
1	Joniškėlio nuotekų valymo įrenginiai	400	Gera Nuotekos valomos mechaniniu būdu	Gyv. skaičius Eksploatuoja „Pasvalio vandenys“ Yra įrengta 1 nuotekų siurblinė

65,5 % gyventojų naudojami vandentiekio sistema.

40.9 % gyventojų naudojami buitinių nuotekų sistema.

Pagal patvirtintą LR vyriausybės nutarimą 2003.09.11. (Nr.1160) vienas iš uždavinių yra

išplėsti geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo tinklą, kad jis pasiektų ne mažiau 95% gyventojų.

Planuojamoje Joniškėlio miesto teritorijoje vandens tiekimas numatomas iš Joniškėlio vandenvietės. Vandenvietės pajėgumas šiuo metu išnaudojamas dalinai. Įvertinus vandenvietės pajėgumą pagal vandenvietėje instaliuotų siurblių projektinį našumą ir dabartinį vandens suvartojimą, gyventojų demografinę situaciją, pramonės nebuvimą, galima daryti išvadą, kad eksploatuojama vandenvietė yra pajėgi aptarnauti perspektyviniame laikotarpyje prognozuojamą gyventojų skaičių.

Ateityje plėtojant verslo sektorių vandens poreikis turi būti nustatomas atskirai. Yra padaryta prielaida, kad vandenvietė bus pajėgi aprūpinti geriamuoju vandeniu visus vartotojus.

2 lentelė. Gyventojų besinaudojančių centralizuotu vandens tiekimu iš nuotekų šalinimu skaičius

Gyventojų skaičius	Naudojančių centralizuotą vandentiekį gyv. sk.	Naudojančių šachtinius šulinius gyv. sk.	Išleidžiančių nuotekas gyv. sk.
1495	980	515	460

3.2.3. ŠILUMOS TIEKIMAS

Joniškėlio mieste gyventojai šiluma yra aprūpinami centralizuotai (dalinai). Joniškėlio mieste eksploatuojamos dvi katilinės, kuras – malkos, anglis, audinio atliekos.

3 lentelė. Joniškėlio mieste esančių katilinių charakteristikos

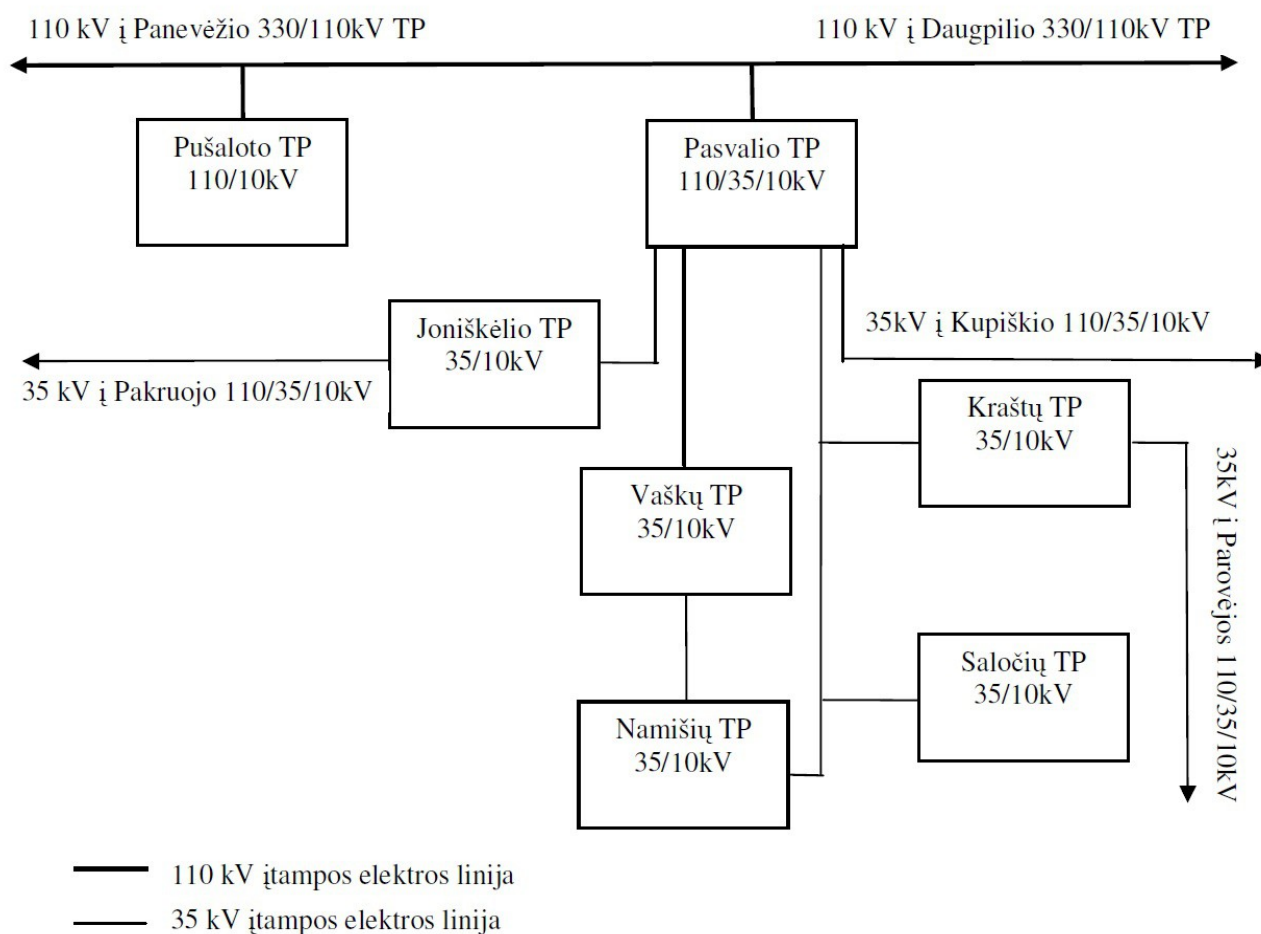
Eil. Nr.	Pavadinimas	Instaliuota katilinės galia	Suvartojamo kuro balansas			Maksimalus katilinės apkrovimas%	Parduotas šilumos kiekis MWh
			Anglis%	Mediena%	Audinio atliekos%		
1.	Joniškėlio mokyklos katilinė	0,9	24	76	-	33	682 (Gyventojams netiekama)
2.	Joniškėlio katilinė	0,88	32	58	9	34	771 38% gyventojams; 62% kitiems vartotojams

Joniškėlio mieste reikia keisti arba apšiltinti išorines pastatų atitvaras, modernizuoti šildymo sistemas ir šilumos punktus, gerinti šildymo sistemų ir šilumos punktų priežiūros kokybę. Taip pastatų

šilumos poreikius galima sumažinti net 35%.

3.2.4. ELEKTROS TIEKIMAS

Joniškėlio miesto elektros perdavimo ir skirstymo sistema yra dalis Lietuvos energetinės sistemos, susidedanti iš aukštos įtampos perdavimo tinklo ir elektros skirstymo vartotojams bei žemesnės įtampos skirstomojo tinklo. Joniškėlio mieste elektra aprūpinami 836 vartotojai, iš jų 72 verslo klientai.

2 pav. Elektros perdavimo ir paskirstymo schema

Turi būti rekonstruojami nusidėvėję elektros tinklai, siekiant užtikrinti elektros tiekimo patikimumo ir kokybės reikalavimus, didinti elektros tiekimo efektyvumą. Ties esamais ir

planuojamais elektros tiekimo tinklais ir įrenginiais turi būti išlaikomos apsaugos zonos bei jų tvarkymo režimas.

Rekonstruojant orinius elektros tiekimo tinklus, turėtų būti įvertinta galimybė tinklus pakloti po žeme, nes tai sudarytų sąlygas elektros tiekimo patikimumui ir saugumui didinti, natūralaus kraštovaizdžio išlaikymui. Naujai užstatomose teritorijose elektros tiekimo tinklai, kai tai techniškai pagrįsta, turi būti klojami po žeme. Rajone turi būti skatinamas efektyvus elektros vartojimas. Tam turi būti rengiamos informacinės kampanijos apie elektros taupymą. Rekonstruojant esamas ir įrengiant naujas gatvių apšvietimo sistemas, turi būti diegiamos efektyvaus elektros vartojimo priemonės.

3.2.6. TELEKOMUNIKACINIŲ RYŠIŲ PLĖTRA

Turi būti užtikrinama fiksuotojo ir judriojo telefoninio ryšio infrastruktūros plėtra tam, kad vartotojams būtų pasiūlytos vis kokybiškesnės ir modernesnės paslaugos. Turi būti sudarytos sąlygos plačiajuosčio interneto infrastruktūros plėtrai pagal vykdomą projektą „RAIN“ ir kitus projektus, kad būtų galima plačiajuosčiu internetu pasinaudoti didžiojoje Joniškėlio miesto dalyje.

Turi būti plečiamas viešojo interneto prieigos taškų tinklas. Svarbu, kad nauji taškai būtų diegiami labiausiai lankomose visuomeninės paskirties įstaigose – pašto skyriuose, bibliotekose ir pan. Rajono gyventojų kompiuteriniam raštingumui skatinti, turėtų būti organizuojami seminarai ir mokymai informacinių technologijų klausimais. Turi būti numatytos teritorijos planuojamiems telekomunikacijų ir ryšių įrenginiams ir jų apsaugos zonoms.

3.2.5. ATLIEKŲ ŠALINIMAS

Joniškėlio mieste siūloma įrengti atitinkantį poreikius konteinerinių aikštelių skaičių. Konteinerinėse aikštelėse reikalingas įrengti konteinerių kiekis ir tūris turi atitikti atliekų susidarymo kiekius. Nesant galimybių įrengti didesnio tūrio ar daugiau konteinerių, siūloma numatyti dažnesnį konteinerių tuštinimo grafiką. Konteinerinėse aikštelėse turi būti atitinkantis poreikius atskiram antrinių atliekų rūšiavimui skirtų konteinerių skaičius. Taip pat reikalinga skatinti atliekų rūšiavimą susidarymo vietoje. Užtikrinti, kad centralizuota atliekų surinkimo sistema būtų prieinama visiems rajono gyventojams. Užtikrinti galimybę atliekas rūšiuoti, optimizuoti atliekų aikštelių išdėstymą, sudaryti gyventojams galimybę mokėti už faktiškai

susidaranti atliekų kiekį.

Pasirūpinti, kad toksinės ir pavojingos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, susidariusios namų ūkiuose, būtų saugiai surenkamos specialiai tam įrengtuose surinkimo punktuose arba apvažiavimo būdu bei perduodamos utilizuoti ar perdirbti.

3.3. MORFOLOGINĖS IR VIZUALINĖS STRUKTŪRŲ VYSTYMAS

3.3.1. KVARTALINĖS STRUKTŪROS

Joniškėlio miesto morfologiją formuoja gamtinis kraštovaizdis ir antropogeninės urbanizuotos teritorijos. Joniškėlis išsidėstęs Žiemgalos, Mūšos - Nemunėlio žemumose abipus Mažupės upės. Teritorija -derlingų upių slėnių kraštas, stokojantis vietovaizdžių su skirtinga orografija, geologija bei hidrografija. Tai sąlygoja gana skurdžių gamtinių sąlygų (gamtinės įvairovės) gamą.

Joniškėlio miesto erdvinės struktūros užuomazgos yra pastebimos jau XVIII a. pabaigoje, kai Joniškėlio miestas įgijo prielaidas radialiniam planui susidaryti.

Joniškėlio mieste galima išskirti penkis pagrindinius erdvinius kanalus. Svarbiausias jų – Vytauto gatvės erdvinis kanalas. Jį formuoja perimetrinis ir nestruktūrinis užstatymo morfotipas, bei viešosios erdvės (skverai, aikštės). Jau XVIII a. Pabaigoje išryškėjo vienintelė Joniškėlio bendramiestinė vertikalioji dominantė, formuojanti pagrindinį miesto erdvinį kanalą ir užbaigianti jo kompoziciją – Joniškėlio šv. Trejybės bažnyčia. Ritmo, erdvinio kanalo formavimui suteikia nestruktūrinio užstatymo teritorijos, jose atsirandančios lokalsios svarbos dominantės – pietinėje dalyje Gimnazija, šiaurinėje Karpių dvaro ansamblis - kurios formuoja Vytauto gatvės erdvę.

Kiti, mažesnės svarbos erdviniai kanalai yra formuojami sodybinio užstatymo, bei viešųjų erdvių. Tik G. Petkevičaitės – Bitės gatvės erdviniam kanale atsirandanti lokalsios svarbos dominantė – kultūros namai, bei prie jo esantis klasicistinio stiliaus parkas, pajvairinantis gatvės erdvę.

Kvartalinės struktūros Joniškėlio mieste nėra lygiavertės. Miestui besiformuojant abipus Vytauto gatvės – pietinėje ir rytinėje dalyse, matomos aiškios kvartalų struktūros, formuojamos sodybinio stichinio ir nepilno perimetro sodybinio užstatymo morfotipų. Antraip situacija susiklostė

vakarinėje miesto dalyje – ten negalima išskirti atskirų kvartalų (jie nėra suformuoti). Užstatyta miesto teritorija neatitinka administracinių ribų, o nesuformuotos erdvės – sukuria išbyrėjusio miesto įspūdį.

Dėl demografinių, ekonominių, bei kitų priežasčių, buvo nuspręsta, jog Joniškėlio miesto administracinės ribas, nėra būtinybės plėsti, o kaip tik, norint formuoti Joniškėlio išvystytos struktūros įspūdį, jo teritoriją reikia mažinti, bei formuoti iš atskirų kvartalų fragmentų kvartalines struktūras.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

- Esama miesto administracinė riba
- - - Nauja miesto administracinė riba
- Esamas fragmentiškas kvartalinis užstatymas
- ▨ Formuojamas kvartalinis užstatymas (Tankinimas)

Dominantės

- Esamos bendramiestinės svarbos dominantės
- Esamos lokals svarbos dominantės
- Planuojamos lokals svarbos dominantės

Gamtiniai elementai

- Viešosios erdvės
- Žalioji upės zona
- Vandenys
- Geležinkelis
- Keliai

3 pav. Urbanistinio audinio tankinimas

3.3.2. VIEŠŲJŲ ERDVIŲ SISTEMA

Viešųjų erdvių sistema Joniškėlio mieste nėra pilnai suformuota. Esamos viešosios erdvės nėra sujungtos į bendrą sistemą. Atsirandantys trūkiai, kaip kad pietinėje miesto dalyje tarp Vytauto gatvės lygiagrečiai besitęsiančios alėjos ir vieno svarbiausių miesto traukos objekto – stadiono. Taip pat yra juntama sdidelis atotrūkis tarp upės erdvinio kanalo, bei svarbiausio miesto erdvinio kanalo – Vytauto gatvės erdvės. Tuo tarpu šiaurinėje miesto dalyje situacija yra kitokia: čia galime išskirti

daugybę skirtingos tipologijos viešųjų erdvių – Joniškėlio Karpių dvaro teritorija su parku, Fragmentiškai suformuotos upės prieigų erdvės, skverai, aikštės, Bei buvusios ligoninės parkas. Tačiau tarp šių erdvių taip pat nėra sistemos, tarpusavio ryšių.

Jei miesto centrinėje ir pietinėje dalyse viešųjų erdvių sistemos plėtra yra planuojama, apjungiant esamas viešąsias erdves, tai šiaurinėje miesto dalyje esančių viešųjų erdvių struktūra turi būti iš principo persvarstyta, atkuriant ryšius tarp Karpių dvaro ansamblio - šv. Trejybės bažnyčios ir buvusios ligoninės teritorijos, bei stiprinant pagrindinio jų susikirtimo mazgą įspūdį.

4 pav. Planuojama viešųjų erdvių sistema

3.3.3. VIZUALINIAI RYŠIAI

Koncepcijos stadijoje yra išskiriami du pagrindiniai vizualinių ryšių blokai:

- Tarp miesto vartų ir miesto centro – šie vizualiniai ryšiai yra formuojami nuo miesto vartų iki miesto centro. Tačiau pagrindiniai miesto vartai – nuo kelio Pasvalys – Pakruojis, yra nesuformuoti, vizualinis ryšys su miesto branduoliu yra tiesioginis, tačiau nėra orientyrų, vizualinių traukos objektų vedančių link jo. Kiti Vizualiniai ryšiai tarp miesto vartų ir miesto kompozicinio branduolio yra formuojami sodybinio užstatymo koridoriais. Norit, jog Joniškėlio miesto centras būtų vizualiai juntamas ir suvokiamas kaip traukos objektas yra būtina formuoti pagrindinius vizualinius kanalus orientyrų, alėjų, bei želdinių pagalba. Pagrindiniuose erdviniuose kanaluose, vizualinių trasų koridoriuose, turi atsirasti ritmas, taip pat turi būti stiprinamas tūrinio augimo įspūdis.
- Tarp dvaro ir bažnyčios – Vizualiniai ryšiai yra, tačiau nėra išvystyti iki tiesioginių. Šiuo atveju pagrindinis trukdis yra nesuformuotos viešosios erdvės, nesuformuoti fragmentiški želdynai. Norint sukurti vizualinius ryšius tarp šių, dviejų, miesto identitetinių objektų – Joniškėlio šv. Trejybės bažnyčios ir Karpių dvaro ansamblio, yra būtina sukurti sistemą viešųjų erdvių tinklą. To pasekoje turi būti atidengiamos svarbiausios ansamblių sudedamosios dalys, kuriami ne tik vizualiniai, bet ir tiesioginiai fiziniai ryšiai tarp jų, pasitelkiant palankią gamtinę situaciją.

3.4. REKREACIJA IR TURIZMAS

Rekreacija ir turizmas yra viena iš sparčiai besivystančių veiklos sričių Lietuvoje. Joniškėlio mieste ši sritis dar menkai išvystyta, nors miestas ir turi tam tikrą rekreacinį potencialą.

Joniškėlio miesto situacija rajoninėje rekreacijos ir turizmo sistemoje yra palanki. Miestas turi didelį potencialą plėtoti rekreacinę kryptį, įsijungiant į Nacionalinės reikšmės trasas. Nors gamtinė aplinka nėra išskirtinė, tačiau Mažupės upė ir jos žaliosios zonos turi potencialą būti išnaudojamos kaip aktyvios rekreacijos pagrindas baidarių trasai. Kultūros paveldo gausa, teikia galimybę plėtoti pažintinį turizmą. Kuriama viešųjų erdvių sistema teikia prielaidas pasyvios rekreacijos plėtrai.

Apjungiant šiuos potencialius rekreacinius elementus į sistemą, bei atsižvelgiant į Nacionalinės reikšmės dviračių trasos "Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys" su Joniškėlio miesto teritorija, yra planuojamos trys dviračių trasos Joniškėlio miesto teritorijoje:

- Rajono reikšmės – praeinančią Vytauto gatvę į maršrutą, įtraukiant svarbiausius miesto

identitetą atspindinčius elementus – šv. Trejybės bažnyčią ir Karpių dvaro ansamblį – ir prasižėmusią iki kitų gyvenviečių.

- Pažintinę – planuojama atšaka nuo rajoninės reikšmės trasos ir apima reikšmingiausius istorinius miesto kompleksus. Planuojant dviračių bei pėsčiųjų takus.
- Vietinės reikšmės – sukuriant galimybę miesto gyventojams pilnai išnaudoti savo miesto rekreacinį potencialą.

3.5. KULTŪROS PAVELDAS

Joniškėlio miesto teritorijos bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo koncepcijos dalyje detalizuojamos Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytos kultūros paveldo teritorijų saugojimo ir naudojimo sistema bei gairės. Šios bendrojo plano dalies tikslas – užtikrinti kultūros paveldo teritorijų tvarkymą bendroje miesto teritorijos raidoje, integruojant jas į kultūrinio kraštovaizdžio teritorinę apsaugą. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos užtikrinimui numatytas objektų tinkamas panaudojimas, kuris užtikrintų nekilnojamojo kultūros paveldo išlikimą.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga grindžiama kultūros ir gamtos apsaugos bei nekilnojamojo ir nematerialaus kultūros paveldo integralumo siekiais. Išskirtinę reikšmę saugant Joniškėlio miesto kultūros vertybes tikslinga teikti statinių kompleksams.

Vienas svarbiausių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų Joniškėlio mieste yra Karpių dvaro ansamblis. Pagrindinės Joniškėlio dvaro vertingosios savybės yra - dvaro sodybą sudarantys elementai: užstatymas (23 dvaro laikotarpio pastatai), želdynai (parkas, pavieniai želdiniai ir jų grupės), vandens telkiniai. Ryškūs keli dvaro sodybos formavimosi etapai: I. Iki XVIII a. vid. dvaro pastatai buvo mediniai, kuriuos visai ar dalinai sunaikino 1763 m. kilęs gaisras. Po gaisro buvo pastatyti klasicistiniai rūmai, rytinė oficina bei svirnas, suformuota parko centrinė dalis. II. XIX a. II p. pertvarkyti rūmai, pristatytas priestatas, arklidė. Šių pastatų architektūroje ryškūs romantizmo pėdsakai. XIX a. pab. sodyboje projektavo vokiečių archit. F.Lemanas, pagal kurio projektą pastatyta karvidė, rekonstruota oranžerija, ūkiniame sektoriuje pastatyta kalvė, pertvarkyta arklidė. Manoma, kad jis yra ir rūkyklos, maisto sandėlio bei svirno autorius. Pastatų architektūrai būdingi istorizmo laikotarpio "Plytų stiliaus" bruožai. XIX a. 7-8 deš. išplėstas parkas. Sodybos želdynai: Parkas. Išsidėstęs š. ir š.r. sodybos dalyse. Susideda iš 3 dalių. Centrinė, ankščiausiai susiformavusi dalis - landšaftinio tipo parkas, savo struktūra artimas miško parkui. V. sodybos teritorijos pakraštį

užima angliškas parkas. R. dalyje išsidėstęs reguliaraus suplanavimo vad. prancūziškas parkas. V. ir r. dvi dalys suformuotos XIX a. 7 - 8 deš.

Didelę įtaką Joniškėlio miesto augimui bei plėtrai turėjo 1916 m. vokiečių kariuomenės nutiestas 600 mm pločio siaurojo geležinkelio ruožas Gubernija-Pasvalys ir Joniškėlis-Žeimelis, 1921 m. ruožas pratęstas nuo Gubernijos iki Šiaulių. 1935 m. Šiaulių-Biržų ruožas praplatintas iki 750 mm. 1937–1938 m. nutiestas ruožas Panevėžys-Joniškėlis. Joniškėlis iki XXa. devinto dešimtmečio buvo svarbus siaurojo geležinkelio centras.

Atsižvelgiant į kultūros paveldo objektų vertingąsias savybes, sklaidą ir būklę, laikoma, kad pirmaeiliai tvarkytini kultūros paveldo objektai, pasižymintys didžiausiu kultūriniu turistiniu potencialu, bei objektai, kuriems gresia didžiausias išnykimo ar vertingųjų savybių praradimo pavojus. Joniškėlio miesto kultūros paveldo istorinį kultūrinį potencialą didžiaja dalimi lemia architektūros gausa ir jų kultūrinė vertė bei savitumas. Šių objektų ir vietovių visuma labiausiai įtakoja kultūrinį istorinį kraštovaizdį, kuriam būdinga tipologinė ir struktūrinė įvairovė, kompleksiskumas, Lietuvos Šiaurės Vidurio regiono kontekste išskirtinė kraštovaizdinė ir istorinė vertė. Prioritetinėmis Joniškėlio miesto nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimo kryptimis laikytina kultūrinis ir kaimo turizmas bei pažintinė rekreacija. Prioritetas – pritaikyti Karpių dvaro kompleksą bei kitus nekilnojamojo kultūros paveldo objektus rekreacijai, turizmui.

3.6. APLINKOS KOKYBĖ, SAUGOMOS TERITORIJOS IR ŽELDYNAI

Koncepciniai pasiūlymai aplinkosaugos srityje:

1) *Mažinti oro taršą:*

- sudaryti sąlygas bei skatinti bemotorio transporto naudojimą;
- modernizuoti centralizuoto šilumos tiekimo sistemas;
- pertvarkyti centralizuoto šilumos tiekimo katilines naudoti atsinaujinančius energijos šaltinius.

2) *Mažinti paviršinių ir gruntinių vandenų taršą:*

- centralizuoti nuotekų surinkimą miesto ir priemiesčio teritorijose, garantuojant nuotekų nepatekimą į paviršinius vandens telkinius bei į gruntinius vandenis;
- Įrengti fekalinių vandenų surinktuvus necentralizuoto nuotekų surinkimo

kvartalams ir stambiems ūkiams.

3) *Kraštovaizdžio apsaugai:*

- išsaugoti esamas gamtinio karkaso struktūras;
- išlaikyti esamą natūralaus kraštovaizdžio pobūdį bei pagausinti kraštovaizdžio natūralumą bei istorinį atmintį atkuriančius elementus;
- Išlaikyti esamą miesto želdynų struktūrą, ją susisteminti bei tinkamai prižiūrėti miesto teritorijoje esančias žaliasias zonas.

Aplinkosauginiai bendrieji tikslai Joniškėlio mieste yra išlaikyti ir stiprinti esamą aplinkos kokybę, gamtinio karkaso, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės palaikymo sistemą.

Specialieji aplinkosauginiai tikslai yra: 1) išsaugoti miesto gamtinį kraštovaizdį ir vertingus gamtinio karkaso elementus; 2) užtikrinti miesto žaliųjų plotų kokybinę plėtrą; 3) sumažinti vandenų, oro, dirvožemio taršą.

3.7. SOCIALINĖ INFRASTRUKTŪRA

Nuo miesto socialinės aplinkos kokybės priklauso bendras miesto patrauklumas ir jo gyventojų psichologinis, bei fizinis komfortas. Socialinė aplinka – ne tik atskirų socialinių elementų atskiras funkcionavimas, bet ir jų sąlytingumas, tai yra vienas kito papildomumas – socialinės infrastruktūros kūrimas. Tai gali būti pasiekama, derinant bendruomenės ir smulkesnių socialinių grupių, dažnai turinčių specifinių poreikių, interesus.

Joniškėlio miesto bendrojo plano socialinės dalies koncepcijos pagrindinis tikslas užtikrinti miesto gyventojams patogesnę socialinės (visuomeninės, bendruomeninės) paskirties įmonių sklaidą, platesnę teikiamų paslaugų įvairovę ir aukštesnę jų kokybę.

Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, koncepcijoje numatomi šie veiksmai:

- Didinti socialinių darbuotojų skaičių Joniškėlio mieste, Pagerinti socialinių paslaugų kokybę, tai padėtų sumažinti socialinių problemų mastą mieste.
- Kompleksiškai renovuojamose ir naujai formuojamose miesto teritorijose (ir įstaigose) organizuoti universalią aplinką, prieinamą tiek sveikiesiems tiek specialiųjų poreikių turintiems asmenims.
- Stiprinti švietimo, kultūros, sveikatos sistemas. Kurti arba gerinti šių institucijų ryšius

rajo bei regiono mastu.

- Vykdyti nuolatinę socialiai pažeidžiamų asmenų skaičiaus dinamikos ir socialinių grupių poreikių pokyčių stebėseną.
- Didinti socialinio būsto ir būsto asmenims su specialiais poreikiais pasiūlą. Tokie būstai turi būti integruoti bendroje gyvenamojoje erdvėje, siekiant didinti socialinės aplinkos universalumą ir socialinį gyventojų jautrumą.
- Siekiant mažinti socialinę atskirtį, papildomai išnagrinėti dienos centrų ir apnakvindinimo įstaigų steigimo arba plėtros būtinybę. Pagrindinė tokių centrų funkcija būtų skirtingų socialinių grupių bendravimo propagavimas ir skatinimas (socialinio bendravimo įgūdžių formavimas ir tobulinimas).
- Gerinti sąlygas smulkiojo verslo plėtrai, kuris kurtų naujas darbo vietas, tuomet didės gyventojų užimtumas, asmenys, gavę galimybę dirbti ir užsidirbti turės sąlygas socialiai integruotis į visuomenę.
- Gerinti sąlygas informacijos prieinamumui: kurti viešo interneto prieigas mieste, modernizuoti miesto biblioteką.

3.8. EKONOMINĖ IR VERSLO APLINKA

Joniškėlio miesto ekonominės plėtros potencialas yra susijęs su efektyviu turimų vidinių ir periferinių miesto resursų išnaudojimu (didelis darbo jėgos potencialas, santykinai nebrangi ir derlinga apylinkių žemė, menkai šiuo metu vystoma paslaugų sfera) bei vietinėmis ir užsienio investicijomis, šie faktoriai sudaro palankią situaciją Joniškėlio miesto ekonominio potencialo išsaugojimui ir verslo plėtrą sąlygojančių veiksnių formavimas.

Joniškėlio miesto teritorijos plėtros koncepcijos pagrindiniai sprendiniai suformuluoti, atsižvelgiant į socialinės – ekonominės būklės analizes, esamas raidos tendencijas. Tuo remiantis formuluojami tokie koncepciniai veiksmai:

- Rezervuojamos teritorijos pramonės ir komercijos plėtrai pietinėje miesto dalyje.
- Skatinamas smulkusis verslas, kuris ne tik pakels Joniškėlio miesto ekonomiką, mažins bedarystę, bet ir sukurs prielaidas vystyti aptarnavimo infrastruktūrai ne tik centrinėje miesto dalyje bet ir kitose intensyviau apgyvendintose miesto zonose.
- Bedarbių skatinimas integruoti į darbo rinką (apmokymai, kursai, seminarai).
- Siekimas įsisavinti Europos Sąjungos lėšas;

4.IŠVADOS

Pagrindiniai Joniškėlio miesto bendrojo plano rengimo tikslai:

Joniškėlio miesto funkcinės struktūros formavimuisi didelę įtaką turėjo miestelio lokacija – jis susiformavęs vidurio Lietuvos agrarinių teritorijų potencialo zonoje, derlinguose arealuose. Todėl miesto periferinėse zonose dominuoja žemės ūkio paskirties teritorijos, sudarančios žiedą aplink miestą.

Racionalios plėtros koncepcijos alternatyva remiasi nuosekliais miesto struktūros vystymo principais, teikdama šiuos prioritetus: gyvenimo kokybės gerinimas, žmogaus ir aplinkos darnos stiprinimas, darbo vietų gausinimas.

Susisiekimo sistemoje numatomi šie veiksmai: gerinti susisiekimą miesto viduje, automobilių bei pėsčiųjų eismo sąlygas miesto gatvėse ir bendrą gatvių būklę; skatinti keliones nemotorizuotu transportu; formuoti susisiekimo infrastruktūrą numatomose urbanizuoti teritorijose.

Planuojamoje Joniškėlio miesto teritorijoje vandens tiekimas numatomas iš Joniškėlio vandenvietės.

Joniškėlio mieste reikia keisti arba apšiltinti išorines pastatų atitvaras, modernizuoti šildymo sistemas ir šilumos punktus, gerinti šildymo sistemų ir šilumos punktų priežiūros kokybę. Taip pastatų šilumos poreikius galima sumažinti net 35%.

Turi būti rekonstruojami nusidėvėję elektros tinklai, siekiant užtikrinti elektros tiekimo patikimumo ir kokybės reikalavimus, didinti elektros tiekimo efektyvumą. Ties esamais ir planuojamais elektros tiekimo tinklais ir įrenginiais turi būti išlaikomos apsaugos zonos bei jų tvarkymo režimas.

Turi būti plečiamas komunikacijų tinklas, užtikrinamos viešojo interneto taškų tinklo prieigos, judriojo telefoninio ryšio infrastruktūros plėtra taškų tinklas.

Užtikrinti, kad centralizuota atliekų surinkimo sistema būtų prieinama visiems rajono gyventojams. Užtikrinti galimybę atliekas rūšiuoti, optimizuoti atliekų aikštelių išdėstymą, sudaryti gyventojams galimybę mokėti už faktiškai susidarantį atliekų kiekį.

Dėl demografinių, ekonominių, bei kitų priežasčių, buvo nuspręsta, jog Joniškėlio miesto administracinės ribos, nėra būtinybės plėsti, o kaip tik, norint stiprinti Joniškėlio miesto įvaizdį, jo teritoriją reikia mažinti, bei formuoti iš atskirų kvartalų fragmentų kvartalines struktūras.

Prioritetinėmis Joniškėlio miesto nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimo kryptimis laikytina kultūrinis ir kaimo turizmas bei pažintinė rekreacija. Prioritetas – pritaikyti Karpių dvaro kompleksą bei kitus nekilnojamojo kultūros paveldo objektus rekreacijai, turizmui.

Koncepciniai pasiūlymai aplinkosaugos srityje: *Mažinti oro taršą; Mažinti paviršinių ir gruntinių vandenų taršą.*

Socialinėje – ekonominėje aplinkoje didelį dėmesį reikia skirti šiems veiksams:

Didinti socialinių darbuotojų skaičių Joniškėlio mieste, Pagerinti socialinių paslaugų kokybę, tai padėtų sumažinti socialinių problemų mastą mieste. Gerinti sąlygas smulkiojo verslo plėtrai, kuris kurtų naujas darbo vietas, tuomet didės gyventojų užimtumas, asmenys, gavę galimybę dirbti ir užsidirbti turės sąlygas socialiai integruotis į visuomenę. Skatinamas smulkusis verslas, kuris ne tik pakels Joniškėlio miesto ekonomiką, mažins bedarbystę, bet ir sukurs prielaidas vystytis aptarnavimo infrastruktūrai ne tik centrinėje miesto dalyje bet ir kitose intensyviau apgyvendintose miesto zonose. Gerinti sąlygas informacijos prieinamumui: kurti viešo interneto prieigas mieste, modernizuoti miesto biblioteką. Bedarbių skatinimas integruoti į darbo rinką (apmokymai, kursai, seminarai). Siekimas įsisavinti Europos Sąjungos lėšas.